

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI.

V Ljubljani, 6. mal. serp. 1883.

List 27.

Izgledi bogoljubnih otrók iz vseh časov kerščanstva. III.

9. Mladi mučenci Gospodovi.

Spisal Ant. Keržič.

(Dalje.)

k) Sv. Akvilina († l. 293).

Akvilina je bila v Feniciji rojena. Očeta je že prav zgodaj zgubila; mati jo je jako skerbno odgojevala in učila Boga nad vse ljubiti. Deklici so matrne besede z božjo pomočjo čudovito lepo oblažile mlado serce; od zgodnje mladosti je Bogu zvesto služila. Njeno blago serce je bilo tako polno svete ljubezni do Jezusa, da je rada tudi druge spodbudovala; in ne brez uspeha. Prišle so celo ajdovska dekleta in gospe jo poslušat in njene besede so jih tako ganile, da so postale kristjane.

Pa tudi v Fenicijo je prihrulo rimsko preganjanje. Posebno hudo je bila zatožena pri oblastniku Voluzijanu Akvilina, takrat 13 let stara, da celo ajdovske ženske spreobrača. Kakor drugod, se tudi tukaj poskuša naj pred s prijaznim prigovarjanjem. Ker je še tako mlada, ji pravi Voluzijan, ji hoče rad prizanesti, ako zapusti kerščanstvo in časti malike.

Ali Akvilina pa mu pogumno odgovori: „Nič mi ni treba prizanašati; le neusmiljen bodi, če hočeš, in vse muke poskušaj nad manoj; videl boš potlej, da naše moči so po Kristusovi kervi tako krepke, da jih ne moreš upogniti.“

Te besede ga tako razserdijo, da beriču zapové, naj deklico s pestjo v obraz bije. Na to zaničljivo reče: „No Akvilina, ali ti dobro diši začetek mučeništva?“

Deklica odgovori: „Nisi hotel s tepenjem prizanašati oni, ki je po božji podobi vsvarjena; zato tudi Bog tebi ne bo prizanašal.“

To poglavarja še bolj razdraži. Dvema rabeljnoma zapové, naj jo deneta na tezavnico in z ostrimi biči dolgo pretepata. Zmiraj je še menil, da bo mogel upogniti njeno voljo in jo odverniti od Kristusa. Pa Gospod je dal svoji služabnici nadčloveško moč; dolgo in strahovito terpinčenje je prenašala brez pritoženja; in ko jo oblastnik spet nagovori, mu še odgovora ne dá.

Neznansko je to peklo Voluzijana, da kerščanske deklice ne more premagati. Zatoraj poskuša še s hujšim mučenjem. — Železnih šil ukaže razbeliti in Akvi-

lini ušesa in glavo z njimi prebadati. Bolečine, ktere je pri tem čutila, so bile tako velike, da je omedlela in kakor mertva obležala.

In tudi res so mislili, da je že mertva. Zato jo ukaže Voluzijan iz mesta nesti, da bi bilo zunaj njeno truplo psom in pticam v živež.

Cel dan je tako ležala tam zunaj na polji. V naslednji noči pa se ji angelj približa in ji zaceli vse rane. Potlej ji veli, naj se verne k Voluzijanu in mu pokaže, kako je bilo brez uspeha vse njegovo prizadevanje.

Pogumno in brez straha stopi ozdravljena Akvilina pred Voluzijana in mu pravi: „Ali še ne spoznaš moči Kristusove? Če si tudi po svoji duši slepec, verjemi vendar svojim telesnim očém; tukaj sem, le poglej me, jaz sem Akvilina in stojim zdrava pred teboj!“

Voluzijan se reznansko začudi, ko zagleda pred saboj deklico, ktero je že za mertvo cenil. Pa prestraši se tudi tako zelo, da se dolgo ne more umiriti. Ali pri terdovratnežu tudi to nič ne opravi. Urno pozabi strah in zapové Akvilino, hrabro braniteljico kristjanov, z mečem umoriti.

Mlada svetnica se zelo razveseli, ko zasliši tako sodbo. Na glas se zahvaljuje Kristusu, svojemu Gospodu. Zdaj jo peljejo precej na morišče. Tam prosi dovoljenja, da bi smela nekaj časa še moliti. To se ji dovoli: in molila je, gotovo da celo uro, z ginljivo pobožnostjo. In glej! h koncu molitve, še preden se je rabelj z mečem dotaknil njenega vrata, se počasi zgrudi na tla in mirno izdihne svojo preblago dušo.

Rabelj pa le hoče spolniti, kar mu je ukazano, in že mertvi odseka glavico. Kristjani spoštljivo pokopljejo njeno truplo; na grobu se zgodi mnogo čudežev.

Kdo je junak!

(Janez Kerstnik. Krasno cvetje. Herakles. Čeponov Tone. Nekaj detinskih junakov. Jure Kastriotič Škanderbeg.*)

Čuditi se nam je, kadar beremo ali slišimo, kako siloviti in močnodušni so se premnogi skazovali v delu

*) Ta spis, posnetek govora od 24. t. l. v Ternovem, naj ob enem velja za sklep članka od preteklega leta o Škanderbegu.

za svoje prihodnje življenje. Čudovito goreče so bile množice v pušavi, ki so po več dni hodile za Zveličarjem in poslušale njegov nauk zveličanja, ne prašaje za to, če dobé za svoj život kaj jesti, ali ne. Še bolj čudovit je bil vaš patron sv. Janez Kerstnik, ki se je vse dni svojega življenja v samoti trudil — ne le za svojo, temuč še veliko bolj za družih srečo po smerti. In kdo bo popisal, kako čudovito močnodušnost po vseh mnogih potih so vsled tacih zgledov pozneje razodevali verniki vseh stanov, starost in obeh spolov! Kdo bo štel junaške dela keršanskega zatajevanja po pušavah, ktere so se vedno napolnovale s tacimi, ki so mislili na prihodnost. V samostanu opata Apolina n. pr. je živel mladenec, ki je iz gorečnosti za zveličanje svoje duše sklenil, da nikoli ne bo vode in ne vina pil in tudi družih pijač ne. To je tudi spolnoval in vžival je le kako zelenjav, ki je ob enem nekoliko žejo gasila, in to je z naj večji zvestobo spolnoval do svoje smerti.

To so zares velikanske dela in zatajevanja, ki so pri sv. Janezu Kerstniku zaznamnjane z besedami sv. Duha, da je bil „močen v duhu“, — tako močen, da ga nobena stvar ni mogla premagati, da bi bil resnico zamolčal, kjer je bila dolžnost govoriti in svariti, ali pa da bi bil kaj storil, kar Bog, vera in vest prepoveduje.

Ozrite se pa na današnji svet, in vidili bode, kako silno se ravno močnodušnost sv. Janeza zdaj pogreša. Skoraj mislim, da bi vam večje službe ne mogel storiti, kakor če vam to velikansko čednost iz življenja sv. Janeza K. in iz drugih nekoliko bolj pojasnim.

Sv. evangelist Lukež pripoveduje, da je sv. Janez K. rastel, prihajal močen na duhu, in da je bil v samoti do trenutka, ko se je imel (očitno pred ljudmi) prikazati v pušavi. (Luk. 1, 80.) Lepše bi sv. evangelist ne bil mogel stanovitnosti sv. Janeza zaznamnjati, kakor jo je s temi besedami. Kakor je sv. Janez K. rastel, tako je prihajal vedno močnejši na duhu, in pa bil je v samoti, ni hodil med družine, dokler ni prišel čas, ko je bila dolžnost očitno pred ljudí stopiti. O koliko nevarnosti ima mlad človek premagati, da v mladosti in pozneje stanovitven ostane! Nad sv. Janezom K. serčnost v vojski, pa tudi častitljivo čednost vidimo, ki se imenuje stanovitnost do konca. Človek mora svojo dušno lepoto ohraniti precej kot dete in otrok, potem kot deček, mladenec, kot odrasen mož in kot starček, ako starost doživí; potlej je vse prav. Če pa zgubi dušno lepoto, je zgubljeno naj lepši cvetje. Mladina namreč je cvetje po keršanskih duhovnijah. Po vertéh in travnikih imate lepe cvetice, zdrave in koristne zéli, ako jih kaka sovražna moč ne pokončá; doma pa so duhovne cvetke dobri vaši otroci in sploh mladina, pa le, ako jih slabi izgledi ne spridijo in ne spačijo. Kaj je storil sv. Janez K., da je ostal lepi cvetek? Umikal se je družini že v mladosti, že v otročjih letih in je živel samotno. Tako je delal tudi, in pa še posebno skerbno, ko je bil odrasel. Njegovo stanovitnost je Jezus sam prav živo pohvalil, ko so se njegovi učenci od Janeza v pušavi k njemu vernili. Prašal jih je: Kaj ste šli ven v pušavo gledat? Mar človeka mehko oblečenega? Ali pa terst, ki ga veter sem ter tje majé? (Mat. 11, 8—9.) Blagor otroku, blagor mladenču, deklici, o kterih se smé reči, da niso mehkužniki, da niso terst, kterega bi veter skušnjav, hudih nagnjenj in nevrednih tovaršij svojevoljno premikal, majal, v pregreho premotil!

Ktere so nevarnosti za cvetice? Nevarnost za naratorne cvetlice je slana. Kaj storí slana? Prikrade se v jutranjem mraku, posmodi nar lepši cvetice, zeli in koristne sadice, in kadar solnce posije, glavice pobesijo, zvenejo, omahnejo, — zgubljene so! Enaka

slana v duhovnem pomenu so od malopridnega človeka ali sploh od slabe tovaršije navdihane grešne misli, želje, besede in djanja, ktere lepo serce osmodé, spačijo, da se mu nedolžnost usuši, in zvenela je cvetica, zgubljena je dušna lepota, zgubljena lepa čistost! Kako se je sv. Janez K. obvaroval take slane? Varovala ga je milost božja, kakor je napovedoval v njegovem imenu že prerok Izaija rekoč: V senco svoje roke (t. j., v posebno varstvo) me je vzel. Varoval se je tudi sam, ker je bežal pred senco zapeljivosti. Varoval je z vso gorečnostjo še druge, ko jih je ostro svaril pred grehom, kakor je od njega pisal že naprej ravno ta prerok, rekši: „Storil je moje usta kakor oster meč,“ — kakor oster meč je namreč odbijal pregreho tudi od družih s svojimi pridigami.

Cvetlicam in sadnemu cvetju, kakor poljem sploh, škoduje toča, vihar in burja, kar vse lepoučno cvetje in sadež potolče ali požgè in potare. Kaj so ti sovražniki v duhovnem pomenu? To so velikrat silovito zapeljevanja, lažnjivi duh časa, kteri se spočne iz Cerkvi nasprotnih misel in naukov, sega čez mesta, vasí, dežele. Taka strupena sapa so neke pregrehe, ki se sčasoma vkoreninijo in kakor strupene kače dalje lezejo in usmertivno zalego dalje zanašajo, kakor: ponočevanje in nečistost, kletvinja, pijančevanje in dandanašnji posebno pitje strupenega žganja itd. Kolike serčnosti je potreba, da se človek obvaruje pregrehe, kteri so mnogi vdani! Le samo tistih, ki so tako stanovitni, kakor je bil sv. Janez K., taki viharji saboj ne potegnejo. Duh sovrašstva sv. Cerkve, duh brezvéstava, duh zaničevanja duhovskega stanú, ali ob kratkem, duh framasonstva — to so tisti strupeni viharji, kitoliko lepih serc okužijo. Zato je rečeno, da je veliko poklicanih, pa malo izvoljenih. Ravno taki stanovitni značaji, ki se niso dali smertivnemu duhu časa opihati, pa so bili sloveči in hvaljeni o vseh časih.

Starodavne greške basni nam popisujejo gerškega junaka po imenu Herakles ali Herkules, kteri je pred očí stavljaj junaka tistega naroda, močnega mladenča, ki je brez števila slavnih dél doveršil. Pervo junaško djanje, ko je bil še med pastirji (kralja Amphitryona na hribu Kithairon-u), je bilo to-le: Ondi v gostem gojzdu je strah delala grozovita zvér, velikansk lev. Kolikorokrat je ta pošast bila lačna, se je iz gošave zagnala na živinčeta in je podavila in raztergala veliko lepih goved, druge pa razpodila na vse strani. Vsi pastirji, da so le od déleč zagledali leva, so se prestrašili in nobeden si ni upal z njim poskušati se. Herakles pa jim je zaklical: Ne bežite kakor zajci, vi plašljivci; ostanite mirni pri svojih volih; mislim, da hudi lev vam kmalo ne bo več škodoval, meni pa bode s svojo kožo oskerbel plajš, kakoršen se dobro podaja mlademu junaku. Oborožen s težkim tolkačem (kolom) in močnim nožem gre Herakles na lov in kmalo zadene na pošastno zvér, ki mu s svojega ležiša serdita in pleno-hlepna naproti skoči. Toda predno Herakla doseže, mu Heraklovi strahotni udarci kakor strele leté na glavo; med grozovitim rjoventjem se lev na zemljo zgrudi, kteremu Herakles le še nektere udarce pritisne in ga popolnoma pobije. Potem potegne z njega kožo in se z njo ogerne kakor s plajšem: žrelo levovo mu je pokrivalo glavo kakor čelada, drugo kožo s prednjimi tacami pa si je na persih skupaj spél, in tako se je ponašal kakor premagavec mogočnega leva.

Čemu pa to popisovanje? To je sicer poganska basen, pa ima imeniten nauk v sebi za kristjane in za keršansko mladino. Tudi na nas vsak dan zlasti preži grozovita zvér, ki med vsimi nar bolj mlade ljudi požreti žuga; le kdor je tako serčen in neprestrašen, kakor je Herakles popisovan, bo odšel nevarnosti in

lahko bo tudi druge iz nje reševal. Tista zvér je peklenški napadnik, kateri, kakor Kristus pravi, res vedno kot rjoveč lev okrog hodi in gleda, koga bi požerl. O da bi bilo veliko tacih junakov, kateri se z vso serčnostjo veržejo na tega leva in mu nikakor blizo ne pusté. Tu mora gospodovati močnodušnost, da lev ne more keršanskega junaka, junakinje v oblast dobiti in pa nikoli ne, ne v otročjih letih, ne v mladenški dobi in ne v starosti. Vojskuj se zoper njega s tolkačem, močnim lesom sv. križa; vojskuj se z ostrim nožem molitve in premišljevanja. Poznal sem tacega junaka izmed vas, in med vami je bil kakor svitla luč, kakor drugi Janez Kerstnik se je v ostro obleko oblačil in tudi prav priprosto živel. Vsi ste ga spoštovali in se ga še zdaj hvaležno spominjate. On se ni nikoli sramoval očitno Boga pred ljudmi spoznavati, križevega pota v cerkvi voditi, bolnikov tolažiti in na smert pripravljati, mladim blazih naukov dajati jih resno svariti pred hudim in vse k dobremu buditi. Ko je še vojak bil, je hodil v staro cerkev tukaj, je orožje odložil in očitno pred vsimi spoved opravljal. Ne bom vam dalje pravil, kako stanovit en je bil v vsem dobrem, ker vi od njega več veste kakor jest, in tudi njegovega imena mi ni treba imenovati, ker vsi le nekoliko bolj odrašeni se še dobro spominjate njega, njegovih čednost in njegovih lepih del in zgledov, in jih gotovo mlajšim pripovedujete; rečem samo: živel je kakor svetnik po svoji veri in vesti; ni bil terst, ki bi ga veter gonil sem ter tje, in ga opihal kužljivi duh časa; nikomur ni resnice zamolčal. Po njem se ravnajte, tako serčno se vojskujte zoper leva, to je, zoper svet, satana in vse hudo, kakor se je on, in srečni bodete, živel bo tudi vaš spomin, kakor „Tonetov“ spomin ne ugasne, in vi ostanete nepozeblji cvet pred Bogom in pred ljudmi! (Konec nasl.)

Jédel in le jédel, pa knjige požiral!

Janezek, jej pogačo, jej kolač! — Janezek, jej kašo, žgance in cmóke! Le dobro se jih napókaj, da se boš hitro redil! Janezek, zdaj pa še ocvirke, klobase, slanino! Le veliko jej, vedno jej, — potlej pa zalivaj, pij hruševico, mleko in siratko, pa vino — magari tudi žganjček, da mi le hitro švigneš nakviško; kajti jest potrebujem volarja, potrebujem hlapca! . . .

Kaj pravite k taki modrosti?

Janezek je poslušal, pa kmali je sam tako čuden cmók postal, da skor ni bil več človek podoben in — v kratkem je njega snedla vodenica!

Tako delajo veliki Janezi dostikrat tudi s šolskimi Janezki v duhovnem pomenu. Janezek, uči se, le veliko se uči, vedno se uči, toliko tvarin se uči, da ti bo vse temno pred očmi! En sam Janezek bi moral večkrat v enem dnevu toliko povedati, kolikor pet Janezov razlaga, ali pa še več. Zato pa dosti Janezkov ne priraste do Janeza; ali če to vender dosežejo, že mnogi hrepajo, kašljajo, v medloti tavajo kakor starci, predno so moške leta dosegli. Pa tudi prečudne duhovne bolezni se razodevajo pogosto, kakoršnih svoje dni še sence ni bilo.

V telesnih delih se je treba varovati vsake presiljave, ker je vselej škodljiva; tako pa tudi se ogibati prenatanzanja v duhovnih za olikovanje, za vede, ker tukaj presiljava ni nič manj škodljiva. Predniki, pravi Sickinger, so to prav umevali in vedili so pri odgoji pravo mero ohraniti. Natanko so pretehtali, koliko naučne tvarine je zmožen otrok, in koliko odrašeni. Zato so tudi to dosegli, da je naučena reč v resnici postala lastina pri gojencu, ter je sprejemane uke tudi razumel. Na tem je zamogel dalje ozidje staviti, ker je imel dobro pod-

lago. V očéh novošegnih mnogovedežev so si sicer pretekle stoletja nakopale ime neumnosti in mračnijaštva; v resnici pa je takrat luč prave véde bolj cvetla, kakor dandanes. Pristaviti se pa mora zlasti, da so bili ljudje bolj terdni, močni, zdravi na telesu in manj zaguljeni na duhu. Omenjeni pisatelj toraj meni, naj bi se starši in redniki vernili k načelu starodavnosti, ter otrokom in mladini le toliko učenja prilastovali, kolikor so zmožni prenašati in prebavljati.

Naš čas, meni Sickinger, nekaj napačno, nekaj pa prisiljeno deli duhovno oliko. Napačno je, ker izreja ni primérna okolišinam, v kakoršne otrok verjetno ima priti. On méni, da po mnogih ljudskih šolah po deželi in po mestih se počenja, kakor da bi iz teh šol morali zgoli učenjaki izhajati; priproste skoz in skoz potrebne reči pa se zanemarjajo, kakor verski nauk, branje, pravopisje, številstvo; odtegujejo se ure potrebnim naukom in obračajo se nekaj na prazne čenčljarije in nečimurne igrače, nekaj pa na tvarine, ki so za višji šole primérne, kakor je obilno risanje, obilno naravoslovje, zgodovina, višji matematika, teloslovje, telovadba, zvezdoznanstvo, ki se odveč meša v potrebne nauke.

Veliko napačnosti je očitno še tudi v ponavljavnih in dopolnovavnih šolah. Učiti bi se morale reči, ki so potrebne poljedelcu in rokodelcu; namesto tega se pa večkrat trati čas z višjimi vedami, ki jih mladine umevajo in ki jim niso za rabo. Zato meni pisatelj, da poljedelstvo, obertnost gre rakovo pot. Posebno škodljivo za nravnost je, da so o svetih dnevih mladi ljudje dostikrat tako obsuti s šolskimi urami, da svojih verskih dolžnosti skoraj spolnovati ne morejo. Na vse zgodaj že je viditi nektere, ko z velikimi plahutami in drugo tvarino pod pazduho proti šoli lezejo, kakor tudi, da se mnogi še le opoldan o dnevih Gospodovih iz kake učilnice snujejo. Taki človek zgubi ves verski občutek, sčasoma popolnoma zakerkne ter je suh kakor hrastova skorja in merzel kakor léd za vse dobro. Zato v družinah zginuje blaga priserčnost; ko odrastejo, imajo kamen namesto serca; namesto k božji službi hodijo taki merzli ljudje na veselice in v kerčme, zaslužek brez potrebe zapravljajo, nastaja pomanjkanje, nezadovoljnost, divji prepiri, ločitve zakonov in celo samomori. O posvečevanji nedelj in praznikov taki zanemarjeni ljudje nič ne vedó, ne vedó, da o nedeljah in praznikih se mora dopoldne in popoldne še posebej Bogu dajati, kar je Božjega: brez tega ni in ne more biti blagoslova in sreče. Naj toraj tudi mojstri nikoli ne odvrtačajo svojih pomočnikov in učenčev od božje službe, temuč z vso vestnostjo naj skerbijo, da se je vsi hišni vdeležujejo. Naj nesrečniši in naj nevarniši državljani bodo taki, ki brez omikovanja in blaženja serca odrašajo. En sam ud družine dostikrat s svojo spačenostjo pahne vso družino v žalost, sramoto, nesrečo, ker si serca v mladosti ni omikal in raste kakor živinče.

Janez Krizostom,

po božjem usmiljenji in apostolskega sedeža milosti knezoškof Ljubljanski, vsem vernim Ljubljanske škofije svoj pozdrav, izveličanje in blagoslov od Gospoda!

Ljubljani v Gospodu!

Dolga doba je 100 let in redka milost božja je ta, da zemeljski bivalec doživi enega stoletja starost.

A ne samo v življenji posameznega človeka, tudi v življenji ljudstev je 100 let veliko število. Koliko zgodb sklepa namreč eno stoletje v sebi in kako silno utegne že v enem stoletji spremeniti se ter napredovati človeštvo.

In ko bi se štelo več od 100 let; ko bi jih petkrat 100 let bilo, kako velikanska je ta številka v povestnici narodov. Saj od Kristovega rojstva, te najsvetejše in največe zgodbe v človeštvu, jih še ni in jih ne bo še kmalo preteklo le samo čvetero petstoletij.

Jaz pa bi Vas, ljubljani v Gospodu! spominjal rad danes še dalje verste let, ko jih ima eno poltisučje v sebi. — Celih 600 let je namreč preteklo, odkar je naša ljuba Kranjska dežela zedinjena s Habsburžanov slavno vladajočo rodovino.

Ko Vam izgovarjam besedo Habsburžani, svest sem si tega, kakošna čutila hvaležnostnega spoštovanja da samo s tem izrekom v Vas budim. — Začetnik temu, naši dragi deželi vladajočemu, vzvišenemu rôdu, je cesar Rudolf, prvi tega imena; oni krščanski vladár, ki je leta 1273 kronau v Ahénu, ko je izmanjkalo kraljeve palice, poprijel mesto nje sv. križ, zastavo našega odrešenja. — S tem v resnici kraljevim znamenjem v roki je novoizvoljeni cesar očitno spoznal, kako vsaka človeška oblast pride le od zgoraj, in pričal je s tem določno, kako mogočna bramba katoliški cerkvi on sam kot vladar hoče postati.

In že koj sin tega slavnega kerščanskega pradeda Habsburžanov, vojvoda Albreht, je leta 1283 v posest dobil našo Kranjsko deželo. Od te imenitne zgodbe nam vlada tedaj naš ljubljani Habsburški rod v vsem celih 600 lét, ki se iztekó ravno 11. julija letošnjega leta. In kakor je cesar Rudolf, ki je začel Habsburžanov versto, vselej varoval sv. katoliško cerkev, s tako prijaznostjo do katoliške cerkve so se odlikovali vsi potomci te sijajne cesarske rodovine v vseh naslednjih časih.

Kako so goreli Habsburžani za pravo našo sv. vero, kaže se za našo deželo že v tem, da je Friderik III. leta 1461 ustanovil Ljubljansko škofijo, in kako so bili Habsburžani zoper krivo vero, luteranstvo, ki je svoj čas mogočno gospodovalo po naših mestih in tudi okrog po deželi, to z neizbrisljivimi čerkami zapisano ostae vse čase v zgodovini.

Tako so se v verskih zadevah védli Habsburžani do današnjega dne.

Do današnjega dne — govorim in se povzdignjenega duha spominjam ob tem sedaj vladajočega cesarja Franca Jožefa, Prvega — onega vzvišenega oblastnika, ki te dni pride kot veličasten gost v našo deželo, med nas, prav kot oče med svoje otroke.

Prašam Vas, ko govorim o Njegovem Veličanstvu, našem svetlem cesarju: katero izmed kronauh glav ste mi v stanu imenovati, da bi ji tako usmiljeno čutje bilo? — Vsako revo posameznikov, vsak udarec unesrečenih vasi in mest, vsako škodo celih dežel vé poravnati naš ljubljani cesar s svojo milodarno roko. Sami skušamo v Kranjski deželi, kako ob slednji naši nesreči očetovsko začuti njegovo serce. In ne samo enkrat se je zgodilo pri nas, da je opazil nesrečo naš dobrotni vladar in jo zacelil poprej še, preden je po časopisih postala očitna pred svetom; ravnajóč se prav po izreku: Dvakrat da, kdor hitro da. — Opozorujem pa vas tudi še na verno pobožnost našega svetlega cesarja. Poglejte namreč v naše cerkve v domači deželi. Koliko njih je prejelo našega cesarja blagodušnih darov! In sedaj se v teh po njem obdarovanih Božjih hramih na planjavah in po višavah ne glasi le molitev, kakor jo velevajo po vseh deželah postave za najviše glavé; ampak tu v cerkvah prepevajo zvonovi vsak dan še posebej zahvalo dobrotnemu cesarju in na posvečenih altarjih se tu še prav posebno vsak dan za našega cesarja — božjega maziljenca — vseobsežno, v resnici veliko sercé.

Ta naš ljubeznipolni, verni cesar obišče tedaj v nekaterih dneh našo deželo. Pred vsim deležno postane

te redke časti glavno mesto Ljubljana, potem Idrija ter Postojina, Kámenik in Kranj in okolica Blejska. Ob poti v te kraje bo videl naš svetli vladar velik del Gorenjske in Notranjske dežele; osebno bo opazoval, kakošna je naša domovina; kakošna so naša mesta in naše vasi in morebiti bo občudoval naravno lepoto marsikaterih naših pokrajin — o, da bi se, dragi moji, ob tej priliki prepričati mogel tudi o lepoti in blagosti Vaših serc; o Vaši globoki veri; o tem, da ste pripravljeni dati vsak čas, kar je božjega — Bogu in, kar je cesarjevega — cesarju.

Kaj bote storili, dragi moji, ko se bo od 11. do 17. julija t. l. naš cesar v slavnostnem obhodu vozil po naši Kranjski domovini?

Vesele kresove bote zažgali po svojih hribih in pogorah; razsvetlili bote svoja mesta in vasi; svoje palače in skromne hišice po deželi. Pričali bote tako, da živi plamen Vaše in vaših otrok ljubezni do prirojenega nam vladarja v Vaših srcih žari. Ko bote radostno žgali svetlemu vladarju v počeščenje tak ogenj, opominjam Vas, kot Vaš vikši pastir, da naj pa tudi Vaša molitev, sad te notranje vnetosti Vaših serc, te dni in vseskozi za naprej od vsakega svetnega ognja više in žarneje v nebo zakipi za blagor cesarjev in vse presvetle njegove rodovine. Vzdihi in vroča molitev Vaših src naj se te slavnostne dni in vselej glasi v besedah: Bog ohrani, Bog obvaruj presvetlega cesarja; vso vzvišeno Habsburško-Lotrinško vladarsko rodovino; našo ljubljeno Avstrijo Bog ohrani!

Izdano v knezoškofovi palači v Ljubljani dne 20. junija 1883.

Krizostom m. p.,
knezoškof.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. („Slovenec“ dnevnik). Na mnoge in davne želje je časnik „Slovenec“ naznanil, da z 11. mal. serpana (julija) postane dnevnik, to je, da bo razun nedelj in praznikov vsak dan izhajal. „Slovenec“ je katolišk in konservativen list, vrednik mu je gosp. Jožef Jerič, cena za celo leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četert leta 4 gld.

Oba papeža Pij IX in Leon XIII sta ne le gorko, ampak goreče priporočevala take časnike, kateri bi se res moško in junaško poganjali in vojskovali za sv. Cerkev in njene pravice, razširjali čverstega keršansko-katoliškega duha med narodi in ne omahovali na dve strani, ter bi dajali zdravega in tečnega živeža čitateljem. Vsi mnogi verli ustanovitelji „Slovenca“ pred več leti so imeli ta namen in ga imajo; toraj Bog daj dosti moči, duhovnih in tvarinskih, da se bode ta namen čezdalje bolj popolnoma dosegal in zverševal v Božjo čast, korist sv. Cerkve, v oliko in blagor slovenskega naroda.

Iz Ljubljane, (*Posvečevanje nove cerkve presv. Jezusovega Serca*). Kakor je „Danica“ napovedala, je bila danes cerkev Jezusovega Serca z vso slovesnostjo posvečena. Prelepo opravilo se je pričelo ob osmih zjutraj in je terpelo do ene popoldne. Vse opravilo, tudi sv. mašo, so imeli prečastiti gospod knezoškof Janez Krizostom, zunaj ogovora do ljudstva pred cerkvenimi vratami, kateri je bil izročlen preč. g. kanoniku Andreju Zamejcu, in zunaj blagoslavljanja altarnih pertov, križa, podob in tabernakeljna, ki je bilo izročeno kanoniku stoln. župn. preč. g. Antonu Urbasu. Govornik je omenil v kratkem imenitnejši obrede pri dotičnem posvečevanju in tako vernim razjasnil, s kako lepimi šegami, s kako

gorečimi molitvami in s kako ginljivim petjem se cerkev posvečuje, da bi toliko bolje spoznali, kako častitljiva in sveta je hiša Božja, da s svetim strahom vanjo stopajmo, z vso pobožnostjo v njej molimo in prejemajmo obilne milosti, ki nas delajo vredne kdaj bivati v pričo neskončnega veličastva Božjega v nebesih. K temu bodo pomagali misijonarji v novi cerkvi, ki bodo v njej oznanovali sveti evangelij, Kristusa križanega, ki bodi jedro vsega katoliškega pridigovanja, in sicer ne v pregovornih besedah človeške modrosti, ampak v skazovanju duhá in moči. Marsikomu bo beseda Božja do živega segla in mu pokazala madeže njegove duše. Naj pribeží grešnik z zaupanjem k oo. misijonarjem, ki ga bodo kakor usmiljeni Samarijan z ljubeznijo sprejeli, mu olja v dušne rane vliвали, z vso krotkostjo z njim ravnali in ga milo sodili, in povernila se mu bo prijaznost Božja. Da pa posvečujoče milosti Božje, ki nas z Bogom združuje, ne zgubimo, imamo na altariji nar imenitnejši pomoček, Jezusa Kristusa v zakramentu svetega Rešnjega Telesa, ktereга bodo misijonarji z nar večim veseljem delili ne le svetim, ampak tudi slabim, ker ravno tam je sveto obhajilo nar bolje zdravilo. — Izrekla se je tudi zahvala vsim, ki so tako velikodušno pripomogli k zidanju te prelepe cerkve, ki je dika mestu ljubljanskemu in vsi Kranjski deželi. Nabralo se je v dveh letih večidel pri ubožnih okoli 42.000 goldinarjev. Ali stroški znašajo že čez 60.000 goldinarjev, in bodo, da se delo popolnoma doverši, narastli čez 100.000 goldinarjev. Treba bo tedaj še velike darežljivosti, k kateri naj nas spodbada tudi ta misel, da se z vsakim darom za to cerkev razodeva vdanost našemu svetlemu cesarju, ker se je ta cerkev začela zidati v spomin slovesne poroke cesarjeviča naslednika, nadvojvoda Rudolfa; razodeva se pa pred vsim ljubezen do Jezusovega presv. Serca, ki se njemu v čast danes ta cerkev posvečuje, in ki je dovolj bogato, da vsak darek poverne z obilnimi milostmi. — V pomoč pri posvečevanju sta bila preč. gg. kanonika Anton Urbas in Andrej Zamejuc, podpredsednika društva za zidanje imenovane cerkve, gospodje misijonarji, in obilno duhovščine iz Ljubljane in iz okolice. Petje so lepo oskerbovali verli gg. bogoslovci. — Proti koncu posvečevanja so pristopili v novo cerkev: gosp. deželni predsednik baron A. Vinkler, deželni poglavar Gustav grof Turn, vojna poveljnika, vladna svetovavca grof Chorinsky in baron Paskotini, predsednik deželne sodnije Anton Gerčar, višji sodnijski svetovavec Jožef Perše, višji finančni svetovavec Avgust Dimic, mestni župan Peter Grasselli in mnogo drugih odličnih gospodov in gospá, ki so po tihí škofovi maši tudi pogledali misijonsko hišo in se ondi z milostivim gospodom knezoškofom vred s hladno hrano nekoliko okrepčali.

NO 1/2 2^a popolnoma bila tisti Križ in Fr...

Vevnica.

Piše Svetilko. (Dalje.)

1. Pleve.

Ako slišimo koga, da govori hudo o kakem človeku, si mislimo precej, da sta si ta dva sovražnika, ali da vsaj eden sovraži drugega. Nikakor drugač ne more biti med časnikarji in duhovniki. Gotovo morajo liberalni časopisci sovražiti duhovnike, — ta sodba je tako razvidna, kakor beli dan. Sedaj pa prevdardarimo: zakaj in kako. „Ni učenec nad učenikom, je rekel naš Zveličar. Ako so mene preganjali, bodo tudi vas sovražili.“ Te besede nam podajajo ključ, s katerim lahko odpremo serca duhovskih čertilcev. Ker sovražijo kerščansko vero, sovražijo tudi njene duhovnike. Vero pa sovražijo, ker jim naklada neprijetne dolžnosti, ker veleva krotiti mesenost, upogibati napuh,

uklanjati se s svojo pametjo, ker jim budi nemirno vest. Vero sovražijo, ker so se navzeli drugih misli, ki jim mnogo bolj dopadajo, ki jim dajo obilo prostosti, ki se dobrikajo njihovu sercu, slabim željam.

Le pomisli enkrat, prepoštovani Daničin bralec: časnikar, ki vlada s svojim peresom tisoč in tisoč kratko-pametnikov, on naj se komu upogiba! On, ki se bori za „svobodo, prosto mišljenje“ itd.? Glej, dragi moj, ako hočeš z eno besedo zaznamovati popolnoma sedanji protivérski čas in rod, reci samo: napuh, in vse si povedal. Samosvoj, samostojec, neodvisen, prost, svoboden, — tako šumi dandanes po svetu; ali malokedo vé, kaj govori. Vse prizadevanje pa ima ta namen: vse vezi, vso veljavo, vso vzajemnost in skupnost, bodisi naravno (kakor v družinah), bodisi prostovoljno (v družbah nekdanjih rokodelskih), razdreti, človeka postaviti tako, da je sam zase in potem: boj enega proti drugim, v katerem zmaga močnejši. Ker nečejo spoznavati Boga, hoče biti vsakdo sam bog — najviši, nobenemu pokoren, in bojuje se proti vsakemu, ki hoče tako ali tako imeti kako oblast nad njim. To, o čemur ravno govorim, je zelo zanimivo, in skušal bodem pozneje pojasniti to stvar bolj obširno; tukaj sem jo samo poverhoma omenil, da vsakdo lože spozná, od kod je ono silno nasprotovanje proti duhovstvu. Torej kratko: „Duhovstvo stoji na božji veljavi in zastopa načelo, ki se glasi: Je med ljudmi neka veljava, neka notranja moč, in sicer od Boga; naravnost od Boga jo ima duhovstvo, in tej morajo biti pokorni vsi, ki hočejo doseči večni in pravi namen. Veljavi se pa upira svet in tedaj najprej duhovstvu.“ Zato psujejo časnikarji, in vsi ki „prosto mislijo,“ duhovstvo, češ, da uklepa Rim ves svet v sužnje okove itd.; zato govore o „srednjeveškem tiranstvu.“ Ali me razumeš? Poglej na cesti mogočnega, našopirjenega gizdalina! Ravno zvoní: „Zdravo Marijo; toda se mar li on odkrije? Nedelja je; a on, da bi šel v cerkev? Velika noč pride: on, da bi šel k spovedniku? Zvezde in solnce bi morale začeti letati okolo njegove glave, in blisk bi moral paliti mu lase, da bi se njegove visokosti visočina znižala do spovedničnega klečala. Taki naj tedaj spoštljivo govori o duhovniku? — Pa, čuda! Ravno ta človek se globoko poklanja, kleči pred žensko, berači za kako čast pred vsakim človekom, kakoršnim koli. Duhovnik mu je groza. „Da, svet bi bil lep,“ modruje on, da bi duhovnikov ne bilo. Smert jim!“ — Take misli se sprehajajo po takem sercu in takih serc je mnogo. — Serce ima neki kotichek in v tistem koticčku prežé nezaupne misli na duhovnika. Gorjé mu, ako se mu ponesreči, da ga vjamejo. Se vé: duhovnik je méra, po kateri svet sebe meri. Kako gleda tedaj na to mero! Gorjé duhovniku, ako ga začnejo ljudje meriti, še bolj, ako ga po sebi meriti morajo. Upam, da ne govorim skrivnostno; ako se pa le komu zdi, pravim še enkrat: naravno v nekem pomenu je, da je kdo bolj ali manj nezaupen do duhovnika, zato, ker vsakdo tirja in tudi smé tirjati od njega mnogo. Ravno zato je duhovnikov položaj tako težaven. Tudi on je človek in ima človeške slabosti, ali o tem še neče misliti. Tudi on je pod ravno tisto postavo, kakor drugi verniki, on je le oznanovalec in ne postavodajalec. Svét ga pa tako sodi, kakor da bi on svojo postavo dajal drugim. Ako torej ljudstvo misli, da je sam ne spolnuje, si utegne razlagati, kakor da je njegovo govorjenje samo za šalo itd.

Šolstvo in prostožidarska zveza.

Šolsko vprašanje, s katerim so se v poslednjih letih skoraj vse civilizovane deržave pečale ali se še pečajo,

je zavoljo tega tako težko rešiti, ker je pri tem več deležnikov, katerih vsak se sklicuje na svoje posebne pravice, in zahteva na podlagi teh tudi svoj delež pri šoli. Če pomislimo, da išče družina, cerkev, država pred vsemi pa otrok sam z ozirom na svoje pravice korist pri šoli, razumeli bomo lahko, kako težko da je, tako različne pravice prav in primeroma oceniti. Božje ter pozitivne, naravne pravice, pravice na eni strani, pridobljene, zgodovinske in zastarele pravice na drugi strani je treba tu primerno vravnati. Tu je prasanje za časno in večno, za korist in pravico. Lahko je tedaj spreviditi, da je ravno vprašanje o šoli tako težko za vse stranke povoljno rešiti in da se zamore le po prijaznem sporazumljenji dotičnih deležnikov to storiti. Pri tem pa je treba ravnati čisto pravično, nepristransko in nesebično; kjer se počenja drugače, tam ostane šolsko vprašanje — vprašanje in nerazrešljiva uganjka.

V sedanjem času si pred vsem dostikrat ena ali druga država prilastuje gledé šole več pravic, kakor jih ima po božjem in zgodovinskem pravu. Nekatere države, ktere se po Hegelovem izreku cenijo za „prijučočega boga,“ so vpeljale svoje šole, ki so jih tudi po svojem okusu vredile — popolnoma brezbožno in le svojemu namenu v prid. Oglejmo si nekoliko natančneje državo tacega kalupa.

Taka država je sama „državni bog“ in sama sebi namen in cilj, in toraj stoji na podlagi laži. Prilastuje si božje pravice preziraje Boga, gospoda vseh reči, in meni, da je ljudstvo zaradi nje, a ne ona zavoljo ljudstva. Zato pa tudi misli, da je vse njeno, vsako človeško bitje — od novorojenega otroka do starčka, ki je v tem trenutku dušo izdihnil; njeno imetje, kri, vést podložnikov; njena cerkev, obredi, vprava in delovanje cerkveno; njena dekla bodi cerkev, ktera naj bi k večjemu opravljala službo policistov in ovaduhov. In šola? Ta ji je državna naprava od naj nižje ljudske šole góri do vseučilišča; le država kot generalšolmojsterca jo smé voditi, vravnati, nadzorovati in za svojo korist rabiti — saj šola je državni „monopol.“ Izreja v teh državnih šolah mora, se vé da, pred vsem skerbeti, da se vera v državno edino veljavo, kateri naj se nepogojno uklanja, vedno ohrani. Prihodnjemu ljudstvu, naučni mladini taci samopolnih državnih šol se mora po učenikih in nadzornikih, po učnih knjigah in pri vsem uku oznanovati, da je država „alfa in omega,“ začetek in konec državljanov. Stariši naj imajo le eno pravico, namreč to, da otroke posvetijo državi, redé za državo, zobrazijo za državo. Cerkev naj ima le en namen in eno pravico, namreč, da ljudstvo za državine namere upogljivo pripravlja. Otrok sam pa naj ima tudi le edino pravico, da smé ponosen biti na svojo državo. Tako se godí v brezverski vse-mogočni državi. Amerika kaže, kako strahoten sad rodijo take državne mališke šole, ker ni je tako ostudne pregrehe, da bi se že pri smerkovih otrocih ne nahajala.

Da tedaj tu o sporazumljenji s stariši, Cerkvijo, ljudstvom zaradi šole ni mogoče govoriti, razume se samo po sebi. Za tako državo je šolstvo naj bolje tako vravnano in šolsko vprašanje naj vgodniše takrat rešeno, če stariši na državino povelje pomagajo šole vstanoviti in vzdrževati, če oni svojo skerb za šolanje svojih otrok le na to omejijo, da točno plačajo šolnino, zahtevane šolske knjige nakupujejo in svoje otroke od jutra do večera državnemu učeniku v obdelovanje prepusté. Da pri taci razmerah Cerkvi in ljudstvu ne kaže družega, kot vedno in vedno spet na novo protestovati proti tacemu gospodarstvu, je jasno.

Toda, ne govorimo več na dalje tako splošno, ne hodimo več tako okoli kraja, vprašajmo se marveč: Kdo

vlada prav za prav v taki državi, kdo vpliva v taki državi naj bolj na šolstvo? Saj mora vendar nekaj biti, kar tak vladni zistem vodi in ga navdihuje. Odgovor se glasi: Prostoziarska zveza vpliva na tako vlado, na tako šolstvo, če nima že kar naravnost kermila cele države v svojih rokah. Ta zveza pa je zakleta sovražnica kerščanstva in vsega, kar je z njim v dotiki.

Slavni orleanski škof F. Dupauloup, kateri je našel vse vire prostoziarske pregledal, da bi jim le to očital in o tem pisal, kar prostoziarji sami pravijo in nameravajo, opisuje jih (v svojem „prostoziarstvu“) takole: „Bistveni cilj prostoziarstva je ta, da bi se ves verski in družbeni red spodkopal; vedno globočje spodkopava prostoziarstvo temelj pod altarji in prestoli, kateri se še vzderžujejo, dokler se tudi ti ne zgrudijo. Oni pravijo, da so luč, ktera bi svet razsvetlila; a oni so le baklja za pokončavanje. Njihovo načelo je brezbožnost, popolna tajitev kerščanstva, ne le Jezusa Kr. kot Sina Božjega, temveč tajitev Boga samega. Politiška oblika pa, iz ktere naj bi se osnoval nov državni red brez vere, brez božje službe, brez Kristusa in brez Boga, jim je ljudovlada, in sicer demokratična in socialna ljudovlada (rudečkarstvo), ktera bi morala povsodi na mestu monarhije nastati. Prostoziarstvo je načelno naj bolj nespravljivi sovražnik kerščanstva. „Mora se,“ pravijo, „vsa moč porabiti, da se smert in potrebljenje prav v notranje te slepe vere zanese.“ Oni čisto tajé Boga in razodenje in pravijo: „Mi smo sami svoji duhovniki in sami svoji lastni bogovi; naš naj višji cilj je tisti, kterege je imel Voltér in francoska revolucija, namreč: popolno uničenje katoliške vere in sploh vsake kerščanske misli za vsako ceno!“ (In vender bi se bil réva Voltér na zadnje tako rad dal s ss. zakramenti previditi; pa mu ni bilo dano.)

To veljá o prostoziarjih v obče; kajti enak namen ima prostoziarska zveza po vsem svetu. Da bi pa to dosegli, ravnajo z naj večjo previdnostjo in satansko premetenostjo. Zato delajo v eni deželi počasneje, v drugi hitreje; tu pod tem imenom, tam spet pod drugimi spodjedajo monarhijo, tu tako in tam spet drugač. Pred vsem pa jim je šola na serci, da bi Boga in kerščanstvo stergali iz mladih serc, v katerih še bije kerščanska žilica. Zato išejo vero naj prej na visokih in potem na srednjih šolah spodriniti; na zadnje pa pridejo na versto tudi ljudske šole, da bi se otrokovo serce že kar naprej Bogu in kerščanstvu popolnoma zaperlo, — in to je radikalno.

Ta vpliv prostoziarstva na šolstvo in vzgojo in razmere med prostoziarsko zvezo in šolskim vprašanjem v kaki državi oglejmo si natančneje.

S čudovito terdnostjo se derži ljudstvo, ktero se je h kerščanstvu spreobrnilo, svetosti svoje vere. Celó če je v teku časov mlačno in popustljivo postalo, ostane vendar kerščanski značaj temelj njegovega naj globočjega mišljenja in hotenja, temelj v tisočerih napravah in navadah vsakdanjega in meščanskega življenja, v zgodovini preteklih časov in v upanji v prihodnost. Verska korenina pač včasih pri kerščanskih ljudstvih ne more veliko življenja kazati, ne cvetja in sadú obroditi; a popolnoma se vendar tako hitro ne usuši. Bog namreč s kerstno gnado vkorenini sv. vero globoko v serce, da se ne more lahko zatreti.

Tudi prostoziarstvo vé le predobro, kako težko je narod od Boga in od njegovovega svečeništva odtergati, vsakdanje življenje, nagibe, misli, zgodovino prenarediti, ter óno golo, pusto svetovno cerkev prostoziarskega evangelija, lažnjive humanitété na kerščanskih razvalinah sozidati. Zato radikalno in premeteno počenja. Perva skerb jim je tedaj, da vero v božje raz-

odenje odstranijo v besedi in dejanji že pri mladem naraščaji. Kajti večinoma ostane človek to, kar se je iz njega vzgojilo. Kdor ima tedaj vzgojanje v rokah, tega je prihodnost. Te zadržke je prostožidarSKI brat Vaillant na Nizozemskem l. 1869 v posebnem govoru sam raztolmačil, rekoč, da je prostožidarstvo sedaj bolj praktično nego spekulativno, t. j. prostožidarstvo je obrazovalnica, ktera obdeluje celega človeka, njegovo mišljenje, govorjenje in delovanje. Zato mu je podučevanje mladine važno njej lastno polje. In zgoraj omenjeni pariški list to kar očitno oznanja, rekoč: Zakaj bi prostožidarstvo ne porabilo svojega vpliva, da bi nauk v to naredilo, kar bi prav za prav moral biti: orodje napredka. Zares lep napredek — nesramno tajenje Boga in Kristusa, siljenje nazaj v poganstvo!

(Dalje nasl.)

Razgled po svetu.

Prusko. Silo znamenito sodbo o pruskem kulturnorskem postavodajstvu obsega brošura skrivnega pravnega svétnika in profesorja dr. L. pl. Bor-a v Göttingi, ki je v kratkem na svitlo prišla v Berlinu in ima naslov „Staat und katholische Kirche in Preussen.“ Delo je toliko tehtniše, kolikor gotovše in znano je, da pisavec skozi ni prijatelj katoličanstva. Ta brošura majnikove zopercerkvene postave kar naravnost v nič deva; na celem zistemu Friedberg-Falkove „državniške modrosti“ pisavec ne najde skoro nobene dobre dlake. Das staatliche Einspruchsrecht, der Gerichtshof für kirchl. Absetzung der Geistlichen, Altkatholikengesetz, Staatspfarrer, Staatseid der Bischöfe, Culturexamen, Sperrgesetz“ in kakor se sicer še zovejo novopruske tezavnice in terlice — vse je z najostrejšimi besedami zasllišano in obsojeno. Še več, vse novoprusko državno-cerkveno pravništvo, razun nekaj malo določil, ceni pisatelj kakor eno samo pošastno zaletélstvo, ki je potem, kakor je očitno imelo tudi pošastne nasledke.

Pisatelj po zaslugi šiba globe, mučenja, silovitosti zoper neoborožene duhovne in vernike, ki so še zvesto vdani svoji cerkvi, in kaže, kako je v tacih okolišinah zmagavec le tisti, ki je preganjan in terpinčen. „In ako duhovni in škofje (pravi po besedi) globe in ječne kazni nase sprejmejo in poslednjič nastopijo pot v pregnanstvo, je bila le samo tako imenovana liberalna derhal zmožna nad tem svoje zasramovanje in škodoželjnost razodevati. V resnici so ti možje dali spričevanje, da v katoliški cerkvi živí vérsko prepričanje, duhovna moč, česar izgledi v drugih krogih niso ravno pogosti.“

Cerkvena politiška predloga, vsled ktere se ima stan katoliške Cerkve na Pruskem nekaj malo zboljšati, je bila v deželnem zboru 23. rožnika v celoti sprejeta, kakor je po odborovih sklepih prišla pred zbornico. Razne liberalne stranke, ki so spako pošastnih majnikovih postav izgnjezdile, so pri drugem branji 22. rožu. še enkrat pokazale svojo zagrizeno jezo zoper katoliško Cerkev; bile so pa od središa in tudi od konservativcev pošteno v kozji rog vgnane. In tako je upati, da sedanja postava bode začetek k popravljenju nesrečnih majnikovih postáv. — Tudi na Hasenskem, kakor kaže, se hočejo ravnati po Prusiji, ako le-tá odjenja od drakonske kulturne borbe.

Francosko. Vse je zdaj obrnjeno na Touking, kjer je bila francoska brezbožnost hudo tepena za ostudnosti, ktere vlada domá počenja zoper katoliško vero. Poslali so na Jutrovo veliko vojaštva, utegne pa to imeti resne nasledke, ker tudi Kina, Anglija in celo severna Amerika imajo ondi besedo.

Sv. Oče papež so obširno pisanje poslali predsedniku Grevy-u v Pariz. V tem pismu govori blagovoljnost pa tudi resnoba. Namestnik Kristusov povdarja žalostni stan v deželi, kterege je napravilo preganjanje redovništva, kakor tudi postave, ki se ravno kujejo zoper sv. Cerkev in upa, da vedno zagotavljanje miru od strani vlade ne bode prazno, da bode odvernila bridki razpor, ki bi utegnil nastati med državo in Cerkvijo in bi bil enako škodljiv za obé.

Poslednjič prosi papež predsednika, naj vpliva v tem pomenu, da se hudo odverne.

V Rusiji se razodeva vedno lepše upanje za katoliško Cerkev. Aleksander III želi katoliško Cerkev vravnati tako, da bode namestnik Kristusov v Rimu popolnoma zadovoljen ter bo ruska vlada v vedno ožji zvezo stopila z Rimom. V kratkem hoče car posebnega poročnika svojega vstanoviti v Rimu in pravijo, da je Butenjev odmenjen za to častno službo. Ta poštenjak, ki je tudi poslednje obravnave vodil med Rimom in Rusijo, je posebno priljubljen pri sv. Očetu.

Iz **Bulgarije**, kakor pišejo iz Ruščuka, se mohamedani neprenehoma izselujejo na Turško. Skor vsak parnik, ki pride po Donavi, odpelje na stotine izselcev.

Amerikanskim škofom so sv. Oče naložili, da naj se mesca oktobra v Rimu zberó, da sestavijo program vélikega amerikanskega cerkvenega zbora.

Kolera je pričela hudo divjati po nekterih krajih na Jutrovem, posebno pa v nesrečnem Egiptu. Kar je dozdej slišati, je bilo najhujše v Aleksandriji in v Dometi; v teh mestih jih je umerlo ene dni po več kot 100 oseb na dan.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Sestra serčno priporočuje N. lj. G. in sv. Jožefu za poboljšanje svojega razuzdanega brata, in da bi se mu kaka nesreča ne primérila. — Žalostna mati prosi in priporoči v bratovsko molitev sebe, posebno pa svojega sina in hčer, ker ne pomaga nobena prošnja, ne dobrotá, ne opominovanje, ne svarjenje več; da bi se jih Bog usmilil na priprošujo N. lj. G. pri presv. Jezusovem Sercu. — Žena, močno bolna, živo priporočena v bratovsko molitev. — Neka zadeva, da bi se tako iztekla, kakor je Bogu v čast in dušam v zveličanje. — Dijak, da bi ostal stanovit v dobrem.

Zahvale:

Oseba, ki je bila nevarno bolana, se preserčno zahvaljuje Mariji N. lj. G., sv. Jožefu, sv. Deodatu, in vernim dušam za zadobljeno zdravje, toliko bolj, kolikor manj upanja so zdravniki imeli. (Op. Zakasnj.) M.

Zahvaljuje se očitno N. lj. G. podpisana, kateri je le ona sprosilá zdravje oči.

Franciška Drenik.

Koledar za prihodnji teden:

9. jul. S. Brikcij. — 10. S. Amalija. — 11. S. Pij I. — 12. Ss. Hermagora in Fortunat, patrona ljublj. škofije. S. Marjeta. — 13. S. Anaklet. — 14. Bonaventura. — 15. Deveta nedelja po Biuk. Ločenje aposteljnóv.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Duhovna svetovalca sta od visokočast. knezoškofa dr. Janeza Krizostoma iz-

voljena prečast. gg. mestna župnika: Janez Rozman in P. Kalist Medic, gvardijan in župnik frančiškanske fare.

Za družnika deželnega šolskega sveta sta imenovana gg.: Ivan Murnik in dr. Jož. Vošnjak.

Na Rožniku je katoliška družba pretekli torek ob 5 imela navadno svojo mesečno sv. mašo. O tej priliki so bili pričujoči posebno razveseljeni s prelepim petjem Šentvidčanov; preblagi gosp. slikar in organist g. Miroslav Tomec je bil namreč pripeljal svoje pevstvo, in on sam je orgljal ter je bila res prav posebno ginljiva in lepa božja služba. Serčna hvala toraj verlemu šentviškemu pevskemu koru! Zraven tega pa je bilo tudi ljudstva prav veliko pri sv. maši in darovanje za uboge družbe sv. Vinc. je dalo dobrih 10 gld.

Podoba Marijinega oznanenja, slavno staro delo, je prelepo obnovil gosp. slikar Wolf. Vsak je vesel, kdor jo pogleda. Ravno nad to podobo pa stoji še prazna dolblina, namenjena za postavo (štatvo) sv. Jožefa. Več glasov se je slišalo, da naj bi se varhu vesoljnega katoličanstva skazala čast ter naj bi se njegova štatva umetno izdelala in postavila na častno mesto, ki mu je odločeno na licu Šenklaške stolnice; eden „gospodov Jožefov“ je precej obljubil 10 gld. kakor začetek. Živio Jožef drugi, tretji, četerti itd., — pa ne samo „Jožefi,“ ampak vsi darovalci!

Čast. g. dr. Ant. Lampe je doveršil poslednjo poskušnjo za doktorat v Gradcu in se je pred malo dnevi povernil v Ljubljano. Že je dobil dekret za podvodja v kn. šk. semenišu. Bog daj srečo!

Gg. letošnji posvečenci so preteklo sredo v škofovi kapeli prejeli subdijakonot; v saboto prejmejo prezbitrat (mašništvo). Nove maše bodo letos v teh krajih:

8. jul. imel jo bo čast. g. Anton Berce pri nunah, čast. g. Jan. Bolta pa pri sv. Petru v Ljubljani; č. g. Jož. Škofic ravno ta dan na Černem verhu. — 13. jul. čast. g. Andrej Gliebe v stolni cerkvi v Ljubljani. — 15. jul. čast. g. Jan. Možina pri frančiškanih v Ljubljani. — 22. jul. čast. g. Julij Čuk v Idriji; čast. g. Ignacij Fertin pri nunah v Ljubljani; čast. g. Jož. Lavrič v Žužemberku; čast. g. Matej Pintar na Zalemlogu; čast. g. Jož. Šiška pri sv. Petru v Ljubljani; čast. g. Jan. Vavpetič na Čemšeniku. — 29. jul. čast. g. Jak. Porenta v Stari Loki; čast. g. Jan. Šašelj v Mokronogu. — 5. avg. čast. g. Ignacij Žitnik v Zagradcu. — 19. avg. čast. g. Fr. Rihar v Polhovem gradcu.

Sv. maša za dobrotnike dijaške kuhinje bode v ponedeljek ob 7½ pri altari Naše ljube Gospé presv. Serca. Vsi zadevni učenci naj pridejo k sv. maši in pobožno molijo, da bi dobrotljivi Bog na prošnjo N. lj. G. vse naj serčniše želje blazih dobrotnikov spolnil.

Cerkev na vodi. Škof Paraški in Amazonski, kakor pišejo iz Rio-de-Janeira, namérja na velikanski Amazonski reki napraviti plavajočo cerkev sv. Janeza Krizostoma. Cerkev ima biti postavljena na parobrodu, in služila bode prebivavcem, ki živé raztreseni ob velikanski reki, da bodo ob nedeljah in praznikih zamogli svojim verskim dolžnostim zadostovati.

Kako se bojo pri taki skerbi za posvečevanje nedelj pa tisti izgovarjali ob sodnjem dnevu, ki imajo morebiti le malo stopinj do cerkve, pa vender ne grejo k sv. maši ob nedeljah in praznikih?

Tudi dim je za kaj. Družba ameriška „Elk Rapide“ je iznašla način, po katerem se tudi iz dima kaj dobí, namreč apno, alkohol in smolnjak.

Iz Smlednika, 1. mal. serp. (Poterdilo II.) Za pogorelce in pogorelo cerkev v Terbojah. Neka blaga duša v Kranju 50 gld.; dalje so mi poslali blagovolili p. n. gg.: Anton Lušin, župnik na Homcu, 5 gld., 67 kr.;

Anton Zorman, župnik v Nevljah, 5 gld.; neimenovan dobrotnik s čerko R., oddal v Borovnici 25 gld.; Frid. Hudovernik, župnik v Lescah, 19 gld.; blaga gospa Šupevčeva v Ljubljani 20 gld.; Greg. Jakelj, župnik v Rudniku, 3 gld.; Ignacij Vrancič, župnik v Zagradcu, 3 gld.; Anton Kerčon župnik v Vavtavasi, 2 gld. 50 kr.; Anton Zarnik, župnik v Naklem, 25 gld.; Jernej Ramovš, župnik v Poljanah, 20 gld.; + + 10 gld.; Jak. Mrak, župnik v Železnikah 50 gld.; Jože Kerčon, v Predosljih, 12 gld.; Franc Vohinc, iz Križa pri Terziču, 13 gld. V imenu pogorelcev vsim darovavcem priserčna zahvala! Bog poverni!
Anton Klemen,
župnik.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: G. župnik J. E. Vovk 2 gld. — Č. g. kapl. V. Orehek 1 gld. — Čast. g. župnik J. Karlin 4 gld. 85 kr. — Prečast. gosp. dekan Martin Šlibar 5 gld. — Čast. g. župnik Mat. Videmšek 1 gld. 10 kr.

Za sv. Očeta: Prečast. g. župnik Karol Tedeschi 15 gld. — Iz Št. Jerneja po čast. g. župniku J. E. Vovku 8 gld. — Čast. g. kapl. V. Orehek 1 gld. — Ihan po čast. g. župniku Dolžanu 9 gld. — Od sv. Trojice po čast. g. župniku Jož. Gerčarji 4 gld. 11 kr. — Škofja Loka po čast. g. mestnem župniku Bl. Šokliču 58 gld. 10 kr. — Iz Loškega potoka po čast. g. adm. Jož. Zelniku fara 16 gld. 55 kr.

Za opravo ubožnih cerkev: Iz Spitaliča 1 gld. 18 kr. — Iz Zapog 4 gld. 40 kr. — Helena Velkaverh 1 gld. — S Svibnega 15 gld. 65 kr. — Iz Zagorja pri Savi 13 gld. 40 kr. — Marija Lukan 50 kr. — Iz Rudolfovega po čast. P. Metodu 3 gld. 20 kr. — Z Goč 5 gld. 30 kr. — Iz Šmihela pri Žužemberku 8 gld. 20 kr. — Čast. g. Anton Zlogar 2 gld. — Ihan 17 gld. 20 kr.

Za sveto Detinstvo: Čast. g. A. Keržič, katehet 10 gld. — Čast. g. Andrej Karlin, duh. pomočnik v Smledniku, 4 gld. 40 kr. — Čast. g. Simon Zupan, katehet pri nunah v Loki, 5 gld. 68 kr. — Apolonija Zontar 5 gld. — Čast. g. Valentin Eržen, duh. pomočnik in katehet v Loki, 9 gld. 32 kr. — Čast. g. J. Resnik, duh. pomočnik in katehet, 8 gld. — Terezija Kos 5 gld. — Ihan po čast. g. župniku J. Dolžanu 11 gld. — Gnj. K. P. 24 kr.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Čast. g. župnik M. Videmšek 1 gld. 60 kr. — Verhniška fara po preč. g. dek. Mart. Šlibarji 50 gld. — Ihan po čast. g. župniku J. Dolžanu 12 gld. — Iz Vinice čast. g. Simonovič 5 gld.

Za pogorelce v Terbojah: Škofja Loka po čast. g. mestnem župniku Bl. Šokliču 58 gld. 10 kr. — Čast. kapl. Val. Orehek 1 gld. — G. prof. J. M. 2 gld.

Za zidanje Bohinjske cerkve sv. Nikolaja: Milgsp. stolni prošt Jožef Zupan 100 gld.

Za poškodovane s točo v Stopiški fari: Prečast. g. Karol Tedeschi 8 gld.

Za kapelo sv. Jožefa v Kuteževem: Iz Vinice čast. g. Simonovič 2 gld.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. V. Or. v Č.: Zastr. nap. naznanili odpravništvo. — G. J. K. na D.: Vse se bode vravnalo; za poslano: Bog plačaj in plačuj „in omni abundantia!“ — G. M. Vid.: Naročnina oddana; za poslano: Bog plati: Pozdr.! — G. J—č v Sar.: V „Dan.“ poterd. nekoliko zakasn., pismo se nobeno ni zgubilo. Pozdravljeni.